

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Fö2021/00796

Cybersäkerhetsutredningens slutbetänkande "Sveriges säkerhet - behov av starkare skydd för nätverks- och informationssystem" (SOU 2021:63)

Förvaltningsrätten, som anser att de förslag som lämnas av utredningen i huvudsak är relevanta och behövliga, har följande synpunkter på förslagen i de delar som rör utökade undersökningsmöjligheter, överklagandebestämmelser och konsekvenserna för allmänna förvaltningsdomstolar.

Utökade undersökningsmöjligheter

Tillsynsmyndigheterna föreslås få utökade undersökningsmöjligheter. Enligt förslaget ska tillsynsmyndigheten *i den omfattning som det behövs för tillsynen* ha rätt att få tillgång till informationssystem som används i verksamhet som omfattas av tillsyn. För att försäkra sig om att rätts-säkerhetsaspekter, utifrån de enskildas perspektiv, tillgodoses anser förvaltningsrätten att det kan vara lämpligt att närmare precisera i vilka situationer tillsynsmyndigheten får tillämpa den föreslagna utökade undersökningsmöjligheten, eller om det bör vara möjligt att begära att viss del av systemet undantas från tillsynsmyndighetens tillgång.

I detta sammanhang bör också övervägas hur den föreslagna utökade möjligheten till tillgång till informationssystemet förhåller sig till frågor om behandling av de personuppgifter som kan finnas i systemen. Även situationer där systemen innehåller uppgifter som rör ärenden där tillsynsmyndigheten är part behöver belysas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Överklagandebestämmelser m.m.

Enligt utredningens förslag ska bl.a. beslut om sanktionsavgift och förelägganden vid samråd kunna överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. I utredningen föreslås även att samrådsmyndighetens beslut om förbud mot driftsättning ska kunna överklagas till Förvaltningsrätten i Stockholm. Förvaltningsrätten har inga synpunkter på den föreslagna ordningen, men noterar att en annan överklagandeordning har valts vad gäller beslut om förbud mot överlåtelse av verksamhet, vilka överklagas till regeringen.

Enligt förvaltningsrättens bedömning kommer det i vissa av de ärenden som föreslås kunna överklagas till förvaltningsrätten, särskilt i sådana ärenden som rör förbud, att uppkomma mycket komplexa frågor av

teknisk natur. En fråga som därför bör övervägas är om det kan vara lämpligt att särskilda ledamöter i form av tekniska experter inom IT-säkerhet ska ingå vid prövningen av denna typ av mål. Förvaltningsrätten bedömer vidare att frågor som rör driftsättning och väsentliga förändringar av informationssystem kan vara av brådskande natur och att man i det fortsatta lagstiftningsarbetet därför bör överväga frågor om skyndsamt hantering eller tidsfrister. Förvaltningsrätten kan i detta avseende hänvisa till att det i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) har införts särskilda bestämmelser vad gäller domstolens sammansättning för vissa mål och att dessa mål enligt lagen även ska handläggas skyndsamt (se 8 kap. 23 och 25 §§ LEK).

I och med att Förvaltningsrätten i Stockholm blir exklusivt forum att som första instans pröva överklaganden av de beslut som samrådsmyndigheterna föreslår få rätt att fatta mot en verksamhetsutövare kan det behöva utredas vad som ska gälla för det fall ett sådant beslut skulle riktas mot Förvaltningsrätten i Stockholm. Förvaltningsrätten konstaterar att denna fråga visserligen har berörts i samband med att det infördes nya bestämmelser i säkerhetsskyddslagen vad gäller överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet (se prop. 2020/21:13 s. 32) och att regeringen då ansåg att det i det närmaste var uteslutet att denna problematik skulle kunna uppkomma för domstolar vad gäller just överlåtelser. Enligt förvaltningsrätten är det inte helt säkert att samma bedömning kan göras beträffande frågor om driftsättning, varför det kan finnas skäl att överväga om det ska införas en speciell överklagandebestämmelse för det fall beslut riktas mot Förvaltningsrätten i Stockholm.

Förvaltningsrätten anser att det i den nya lydelsen av 8 kap. 4 § säkerhetsskyddslagen kan behöva tydliggöras att det är den tillsynsmyndighet eller samrådsmyndighet som har fattat det överklagade beslutet som blir motpart.

Konsekvenser för allmänna förvaltningsdomstolar

Sannolikt kommer mängden ärenden eller mål att öka i takt med den digitala samhällsutvecklingen och olika former av sabotage och hotbilder.

Förvaltningsrätten bedömer att de föreslagna nya bestämmelserna i säkerhetsskyddslagen på sikt kommer att leda till en ökad måltillströmning och att det är därför av vikt att domstolen tilldelas de resurser som krävs för att hantera målen som, enligt förvaltningsrättens erfarenhet av liknande mål, kan förväntas vara både komplexa och tidskrävande.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Cecilia Mauritzon efter föredragning av specialistföredraganden Carina Westin.

Cecilia Mauritzon

Carina Westin